

РЕЦЕНЗІЇ

Семен Стеценко,
доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України,
заслужений діяч науки і техніки України,
головний редактор журналу
«Публічне право»

Новий медико-правовий погляд на складні суспільні явища (рецензія на монографію О. Л. Сіделковського «Лікарські помилки та лікарські девіації») *

Проблеми правового регулювання медичної діяльності характеризуються особливою актуальністю. Передовсім це пов'язано із усвідомленням ієрархії соціальних цінностей, де життя та здоров'я людини традиційно домінують. Вказане ілюструється розумінням важливості біологічної складової (фізична можливість жити, існувати, бути) та соціальної складової життя людини (наявність можливостей для участі у суспільних відносинах, виникнення прав та обов'язків, реалізація себе як члена суспільства тощо). Наразі ми є очевидцями стійкої тенденції, сутність її зводиться до потреби всебічної охорони та захисту життя і здоров'я людини за допомогою правових засобів. У тому числі і у сфері медичної діяльності. Інтенсивний розвиток нових

біомедичних технологій стає не тільки інструментом поліпшеного існування людини, але і каталізатором суспільних викликів.

Латинське прислів'я свідчить: "Errare humanum est" – "Кожній людині властиво помилятися". Не є виключенням і медичні працівники. Саме цим питанням, з точки зору їх медичного, філософського, правового аналізу присвячена монографія кандидата медичних наук О. Л. Сіделковського. Професія лікаря - одна з найбільш стародавніх професій на землі. І у всі часи лікар викликав і викликає до себе різні відчуття: від глибокої подяки, у разі успішного завершення лікування, до - лютого обурення і ненависті, коли пацієнт або його родичі залишалися незадоволеними. Не дивлячись на величез-

* Сіделковський А. Л. Врачебные ошибки и врачебные девиации: монография / А. Л. Сиделковский. – К.: Пабліш Про, 2018.- 176 с.

ний прогрес в медицині, і сьогодні ніхто не може гарантувати обов'язкову успішність лікування, оскільки кінцевий результат будь-якого медичного втручання залежить від безлічі чинників: від об'єктивних обставин, професіоналізму лікаря та і від самого пацієнта. Тому стоїть гостра потреба у належному юридичному вирішенні питань, пов'язаних з відповідальністю медичних працівників за діяння, вчинені ними під час виконання своїх професійних обов'язків.

Несприятливі результати в медичній практиці ставлять перед медиками, юристами, представниками інших професій цілий ряд інших, спочатку, здавалося б, не пов'язаних з медициною, проблем. Це перш за все проблеми кваліфікації несприятливого результату, аспекти вини медичного працівника, труднощі у визначенні механізмів і практичних шляхів реалізації відшкодування шкоди пацієнтові тощо.

Суспільство, довіряючи медичному працівникові життя і здоров'я людей, одночасно прагне захистити себе від можливих небезпек, пов'язаних із специфікою лікарської діяльності, знизити ступінь ризику, встановити єдині правила і підходи до розгляду несприятливих результатів лікування. Тут, без сумніву, особливе значення надається праву взагалі і медичному праву зокрема, як універсальним механізмам регулювання суспільних відносин у сфері медичної діяльності. При цьому попереднє медико-правове осмислення дефектної роботи медиків дозволяє позитивно вплинути на практичну діяльність лікарів, оптимізувати формування відношення до даного питання фахівців в області медичного права, конструювати юридичні норми, що відповідають сучасним вимогам медицини і правової науки.

Представлена монографія «Лікарські помилки та лікарські девіації» містить аналіз значної кількості важливих питань, таких як:

- історичний екскурс у проблему лікарських помилок;

- понятійно-категоріальна визначеність стосовно дефініцій лікарських помилок і лікарських девіацій;

- класифікація та систематизація лікарських девіацій. Причинно-наслідкові зв'язки між діями лікарів та виникненням дефектів надання медичної допомоги;

- ятрогенії як зворотній бік медицини (медико-правовий аспект);

- лікарська таємниця у контексті захисту персональних даних.

- актуальні проблеми юридичної відповідальності медичних працівників у сфері професійної діяльності;

- перспективи запровадження в Україні страхування професійної відповідальності медичних працівників;

- профілактика лікарських девіацій (медичні, юридичні, організаційні складові).

У представленій монографії автором вперше запропоновано термін «лікарська девіація» як зручний спосіб диференціації між лікарськими помилками, які характеризуються добросовісним ставленням медичного працівника до надання медичної допомоги, та такими діями, які мають ознаки правопорушення, а в деяких випадках і професійного злочину.

Цікавою є і постать автора монографії «Лікарські помилки та лікарські девіації». Олексій Леонович Сіделковський – лікар-невролог вищої категорії, кандидат медичних наук, директор авторитетної медичної установи - спеціалізованої неврологічної клініки «Аксімед». Окрім суто медичних і адміністративних завдань та їх виконання, автор реалізує низку соціальних та просвітніх проектів, постійно займається підвищенням професійної та правової обізнаності працівників клініки. Проведення наукових заходів, розширення міжнародних контактів – це постійні активні напрями діяльності установи, яку очолює О. Л. Сіделковський. Людина цілеспрямована, яка вміє ставити амбітні

цілі та їх досягати. Тривалий період часу цікавиться та публікує наукові праці з проблем медичного права.

Таким чином, поява монографії «Лікарські помилки та лікарські де-віації» - це подія у сучасному медич-

ному праві України. Переконаний, що вона буде корисною медикам та правникам, науковим працівникам, а також всім, хто цікавиться правовими проблемами медичної діяльності.

